

NORGES HØYESTERETT

Den 14. mars 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Kallerud, Falch og Steinsvik i

HR-2020-554-U, (sak nr. 20-015278STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Gøran Møller-Christiansen)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder opphevelse av lagmannsrettens dom utenfor anken på grunn av uriktig lovanvendelse under skyldspørsmålet.
- (2) A ble 5. februar 2019 tiltalt for – i post I – overtredelse av straffeloven § 275, jf. § 16. Grunnlaget var at han 10. juli 2018 forsøkte å drepe B ved å slå ham i hodet med knyttet neve og/eller med en sparkesykkel. Han ble også – i post II – tiltalt for tyveri av den aktuelle sparkesykkelen etter å ha begått handlingen nevnt i post I.
- (3) Oslo tingrett dømte A i samsvar med tiltalen til en straff av fengsel i syv år. Han ble også dømt til å betale erstatning og oppreisning til B.
- (4) A anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og straffutmålingen. Han begjærte også ny behandling av de sivile kravene. Anken ble henvist til behandling, og lagmannsretten avsa 16. desember 2019 dom med denne domsslutningen:
 - «1. A, født 00.00.1989, dømmes for overtredelse av straffeloven § 275, jf. § 16 og straffeloven § 321 første ledd, jf. straffeloven § 79 bokstav a til en straff av fengsel i 7 – syv – år. Ved soning fragår 521 – femhundreogtjueen – dager for utholdt varetekt, jf. straffeloven § 83.
 2. A dømmes til innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dommen å betale erstatning til B med 5 189 – femtusenetthundreogåttini – kroner.
 3. A dømmes til innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dommen å betale menerstatning til B med 1 806 804 – enmillionåtttehundreogsekstusenåttehundreogfire – kroner.

4. A dømmes til innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dommen å betale oppreisning til B med 400 000 – firehundretusen – kroner.»

- (5) A har anket dommen til Høyesterett, med krav om overprøving av straffutmålingen. Spørsmålet om lagmannsrettens anvendelse av kravet til forsett for drapsforsøket, var ikke omtalt i anken.
- (6) Ankeutvalget ba i brev 21. februar 2020 om partenes merknader til spørsmålet om lagmannsrettens beskrivelse av forsettet er tilstrekkelig blant annet sett i lys av HR-2019-832-A.
- (7) A har til dette uttalt at lagmannsretten har anvendt skyldkravet feil. Slik lagmannsrettens premisser er utformet fremgår det ikke at retten har funnet det bevist utover enhver rimelig tvil at A anså det som sikkert eller overveiende sannsynlig at fornærmede ville bli drept, jf. straffeloven § 22 første ledd bokstav b. Han påstår lagmannsrettens dom opphevet.
- (8) *Påtalemyndigheten* har uttalt at den er enig i at lagmannsrettens formulering av forsettet isolert sett etterlater tvil om forsettskravet er riktig forstått. Når premissene leses i sammenheng, er påtalemyndigheten imidlertid overbevist om at lagmannsretten mente å gi uttrykk for at det var tilstrekkelige bevis for at domfelte handlet med sannsynlighetsforsett, jf. straffeloven § 22 første ledd bokstav b. Det er derfor ikke grunnlag for opphevelse av lagmannsrettens dom.
- (9) *B* – den fornærmede – har ved sin bistandsadvokat uttalt at selv om lagmannsretten ikke beskriver et sannsynlighetsforsett, viser lagmannsrettens domsgrunner lest i sammenheng, at lagmannsretten har funnet det bevist at tiltalte handlet forsettlig også med hensyn til dødsfølgen. Uansett er det et lavere skyldkrav for å idømme erstatning og oppreisning. Det er således ikke grunnlag for å oppheve dommen hva gjelder de sivile kravene.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anke over dom av lagmannsretten kan avgjøres uten ankeforhandling når ankeutvalget enstemmig finner det klart at dommen helt eller delvis bør oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.
- (11) Lagmannsretten har under bevisvurderingen konkludert på denne måten, når det gjelder drapsforsøket:

«En enstemmig lagmannsrett er etter dette ikke i tvil om at det var A som påførte B de omfattende skadene ved flere harde slag mot hodet med knyttet neve, og ved at han ‘moste’ sparkesykkelen med stor kraft mot Bs hode mens han lå nede. At skadene kunne medført døden, fremgår av det som er lagt til grunn over fra den sakkyndige uttalelsen.

Lagmannsretten legger videre til grunn at A ved å slå B på denne måten i hodet med knyttet hånd og sparkesykkel, anså det som sikkert eller overveiende sannsynlig at B kunne bli drept.

Etter dette legger lagmannsretten til grunn som hevet over enhver rimelig og fornuftig tvil at både de objektive og subjektive vilkår for å dømme A for drapsforsøk er oppfylt, jf. straffeloven § 275, jf. § 16.»

- (12) For at A skal kunne dømmes etter tiltalens post I kreves at han hadde forsett om å drepe B, jf. straffeloven § 16 første ledd. Formuleringen i midtavsnittet om at A «anså det som sikkert eller overveiende sannsynlig at B *kunne* bli drept», beskriver ikke sannsynlighetsforsett, jf. straffeloven § 22 første ledd bokstav b og HR-2019-832-A avsnitt 26 med videre

henvisning. For at sannsynlighetsforsett her skal foreligge, kreves at tiltalte utøvde volden med bevissthet om at han sikkert eller mest sannsynlig *ville* drepe fornærmede.

- (13) Ankeutvalget kan ikke se at domsgrunnene, lest i sammenheng, viser at lagmannsretten likevel har funnet det bevist at A handlet forsettlig også med hensyn til dødsfølgen. Det kan i dette tilfellet ikke sluttes fra beskrivelsen av volden at han handlet med drapsforsett. Videre bemerkes at lagmannsretten verken begrunner eller omtaler As subjektive forhold andre steder i dommen enn i den ene setningen i det siterte midtavsnittet. Saken her atskiller seg derfor fra HR-2019-832-A.
- (14) Ankeutvalget finner det på denne bakgrunn klart at lagmannsrettens dom med ankeforhandling må oppheves utenfor anken for så vidt gjelder domfellelsen for tiltalens post I, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a og § 342 annet ledd nr. 1 og nr. 3.
- (15) Opphevelsen må også omfatte avgjørelsen av de sivile kravene. Selv om kravene til skyld er andre for erstatning og oppreisning enn for straff, bygget lagmannsretten sin avgjørelse av de sivile kravene på at vilkårene for straffeskyld er oppfylt. Dette innebærer at As anførsler for det tilfelle at straffeskyld ikke foreligger, ikke er behandlet av lagmannsretten.
- (16) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves, med unntak av domfellelsen for tiltalens post II.

Ingvald Falch
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Kine Steinsvik
(sign.)